

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI
W SYTUACJACH TRUDNYCH I KRYZYSOWYCH-
ZAGROŻENIA MŁODZIEŻY PRZESTĘPCZOŚCIĄ I DEMORALIZACJĄ
ORAZ POGORSZENIA I USZCZERBKU NA ZDROWIU**

obowiązujące w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2 w Gdańsku

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI
W SYTUACJACH ZAGROŻENIA MŁODZIEŻY PRZESTĘPCZOŚCIĄ
I DEMORALIZACJĄ**

Pracownicy szkoły podejmują działania wobec uczniów zagrożonych demoralizacją i przestępczością zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2022 roku o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich

Przewidziane w ustawie działania podejmuje się w przypadkach, gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karalnego.

W sprawie nieletniego ucznia należy kierować się przede wszystkim jego dobrem, dążąc do osiągnięcia korzystnych zmian w osobowości i zachowaniu się nieletniego oraz zmierzając w miarę potrzeby do prawidłowego spełniania przez rodziców lub opiekuna ich obowiązków wobec nieletniego, uwzględniając przy tym interes społeczny.

W postępowaniu z nieletnim uczniem bierze się pod uwagę właściwości i warunki osobiste nieletniego, w szczególności wiek, stan zdrowia, poziom rozwoju psychicznego i fizycznego, cechy charakteru oraz sytuację rodzinną nieletniego, warunki wychowawcze i charakter środowiska, przyczyny i stopień demoralizacji, w tym rodzaj czynu zabronionego, a także sposób i okoliczności jego popełnienia oraz rodzaj czynu karalnego, a także sposób i okoliczności jego popełnienia.

Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności dopuszczenie się czynu zabronionego, naruszanie zasad współżycia społecznego, uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, używanie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, ich prekursorów, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, zwanych dalej „substancją psychoaktywną”, uprawianie nierządu, ma społeczny obowiązek odpowiednio przeciwdziałać temu, a przede wszystkim zawiadomić o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkołę, sąd rodzinny, Policję lub inny właściwy organ.

W przypadku gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karalnego na terenie szkoły lub w związku z realizacją obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, dyrektor tej szkoły może, za zgodą rodziców albo opiekuna nieletniego oraz nieletniego, zastosować, jeżeli jest to wystarczające, środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, ostrzeżenia ustnego albo ostrzeżenia na piśmie, przeproszenia pokrzywdzonego, przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły. Zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego nie wyłącza zastosowania kary określonej w statucie szkoły. Przepisu nie stosuje się w przypadku, gdy nieletni dopuścił się czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego.

Osoba nieletnia to

1. Osoba, która ukończyła 10 lat, a nie ukończyła 18 lat, a przejawia zachowania świadczące o demoralizacji;
2. Osoba, która ukończyła 13 lat, a nie ukończyła lat 17 i dopuściła się popełnienia czynu zabronionego przez ustawę jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, albo wykroczenie lub wykroczenie skarbowe – w tym okresie nieletni odpowiada prawnie, natomiast po ukończeniu 17 roku życia odpowiada w pełni karnie, chyba, że zaszły podstawy do pociągnięcia nieletniego do odpowiedzialności na zasadzie artykuł 10 paragraf 2 kodeksu karnego, kiedy to nieletni może odpowiadać karnie już od ukończenia 15 roku życia;

Małoletnim, którzy nie ukończyli 13 lat nie można przypisać winy.

W stosunku do małoletnich, którzy ukończyli 13 lat w grę wchodzi ich własna odpowiedzialność, co w zasadzie wyłącza odpowiedzialność sprawujących nadzór na podstawie artykuł 427 kodeksu cywilnego. Artykuł 415 Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Odpowiedzialność własna 13-latka oczywiście nie wyłącza odpowiedzialności rodziców czy też innych osób zobowiązanych do nadzoru za własne ich zachowania polegające na zawinionym niedopełnieniu obowiązku nadzoru.

Zasady odpowiedzialności nieletniego: Musi osiągnąć określony wiek, popełniony czyn musi być społecznie szkodliwy, jest niezgodny z prawem,

Czyn karalny

Jest to czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe oraz wykroczenie lub wykroczenie skarbowe.

Demoralizacja

To naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, zebranie, używanie słów nieprzyzwoitych, używanie przemocy w rodzinie oraz przejawianie innych zachowań naruszających zasady współżycia społecznego.

Przejawy demoralizacji u nieletnich: niesystematyczne uczęszczanie do szkoły, wagary, inne zaniedbywanie nauki, niestosowne zachowanie się w szkole i poza szkołą, dłuższe przebywanie poza domem bez kontroli, wałęsanie się w towarzystwie zdemoralizowanych kolegów i łączenie się w grupy, zachowania agresywne, wandalizm, ucieczki z domu, palenie tytoniu, picie alkoholu, używanie narkotyków i innych środków odurzających, przedwczesne podejmowanie życia seksualnego,

Najczęściej popełniane przestępstwa przez nieletnich: przestępstwa rozbójnicze – wymuszenia, kradzieże, rozboje, kradzieże z włamaniem, udział w bójce i pobiciu, zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy.

NARKOTYKI I DOPALACZE

Posiadanie narkotyków, nawet w niedużych ilościach, jest w Polsce czynem karalnym. Poza odpowiedzialnością prawną za posiadanie należy mieć na względzie ogrom zagrożeń dla życia i zdrowia ludzkiego jakie niesie za sobą dla młodzieży używanie narkotyków, w tym w szczególności nowych substancji narkotycznych zwanych powszechnie „dopalaczami”.

Te substancje psychoaktywne działają na układ nerwowy człowieka podobnie jak znane wcześniej narkotyki, lecz nigdy nie ma pewności, że nawet jednorazowe zażycie może zakończyć się śmiercią człowieka. Lekarze często w takich sytuacjach nie są w stanie uratować ludzkiego życia, mogą jedynie leczyć zatruty „dopalaczami” organizm w sposób objawowy, a często negatywne zmiany jakie toksyny wyrządziły w zatrutym organizmie są nieodwracalne.

Polskie prawo zabrania również wprowadzanie do sprzedaży środków odurzających lub substancji psychotropowych, udzielania ich osobie małoletniej (do 18. roku życia), a także udzielania innej osobie pełnoletniej, ułatwianie użycia albo nakłanianie do użycia takiego środka lub substancji, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej. Na podkreślenie zasługuje fakt, że ustawodawca przewiduje zwiększenie kary, jeśli sprawca takich czynów dopuści się wobec osoby małoletniej.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA NIELETNICH ZA CYBERPRZEMOC – AGRESJĘ ELEKTRONICZNĄ

Cyberprzemoc, to takie zachowania jak stosowanie przemocy przez prześladowanie, uporczywe nękanie, obrażanie, zastraszanie, wyśmiewanie się, podszywanie się pod kogoś, włamywanie się na cudze konta, publikowanie oraz rozsyłanie filmów, które kogoś ośmieszają, tworzenie obrażających kogoś stron internetowych czy pisanie obraźliwych komentarzy za pośrednictwem Internetu z wykorzystaniem portali społecznościowych, forum dyskusyjnych czy chociażby poczty elektronicznej, a także telefonu komórkowego.

W zakresie odpowiedzialności prawnej osoba, która dopuszcza się takiego czynu odpowiada z przepisów Kodeksu karnego takich jak na przykład

artykuł 190 (groźba karalna),
artykuł 190a (uporczywe nękanie - stalking),
artykuł 212 (zniesławienie), artykuł 216 (znieważenie) albo
artykuł 265 (przestępstwa przeciwko ochronie informacji).

Młodzież musi mieć świadomość, że bezprawne użycie cudzego wizerunku – stanowi naruszenie dóbr osobistych to jest godności czy dobrego imienia. W sytuacji, kiedy poprzez działania o znamionach cyberprzemocy doszło do wyrządzenia szkody osobistej, pokrzywdzony może dochodzić swoich praw na drodze cywilnoprawnej.

§ 1

1. Postępowanie pracowników szkoły wobec ofiary i sprawcy czynu karalnego (przestępstwa):

1) Natychmiastowa reakcja personelu będącego świadkiem zdarzenia lub gdy pracownik poweźmie na ten temat wiedzę, niezwłocznie powiadamia w kolejności wychowawcę, pedagoga /psychologa szkolnego i

Dyrektora szkoły oraz przerywa zachowanie.

2) Pracownik, wychowawca, pedagog /psycholog szkolny i Dyrektor szkoły rozdziela uczniów-osobno pozostają pod wyznaczoną opieką, dba o bezpieczeństwo uczniów, następuje udzielenie pomocy medycznej przez pielęgniarkę, wstępne ustalenie okoliczności popełnionego czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.

3) Wychowawca/pedagog /psycholog szkolny i Dyrektor powiadamia rodziców/prawnych opiekunów uczniów.

4) Szkoła w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) czyli zagrożenie życia lub zdrowia lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana niezwłocznie powiadamia się Policję. W sytuacji w gdy w trakcie rozeznania i ustaleń w kolejności przez wychowawcę i pedagoga/psychologa, że sprawa dokonania czynu karalnego dotyczy ucznia, który nie ukończył 13 lat podejmuje się kroki zgodne z Ustawą o wspieraniu i demoralizacji nieletnich, w tym zostaje zastosowany środek wychowawczy, kary statutowe.

5) Jeśli czyn karalny jest przestępstwem to policja za zgodą rodziców i opiekunów pokrzywdzonego ucznia oraz skrzywdzonego wszczyna postępowanie w sprawie.

6) Wychowawca wraz z pedagogiem/psychologiem i przy wsparciu PPP nr 5 buduje plan naprawczy dla ucznia skrzywdzonego, jak i sprawcy w którym między innymi są zajęcia terapeutyczne rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, warsztaty ze Strażą Miejską, pogadanki z policją, warsztaty z PPP, profilaktyczne Przystań Odkrywców. W przypadku braku poprawy zachowania szkoła zgłasza wniosek do Sądu Rejonowego-Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną.

§ 2

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń pali papierosy i używa wyrobów tytoniowych, w tym także e-papierosów oraz używa alkoholu lub innych środków odurzających, nauczyciel, wychowawca/pedagog/psycholog szkolny, Dyrektor lub inny pracownik szkoły powinien podjąć następujące czynności:

- 1) przekazuje uzyskane informacje wychowawcy klasy;
- 2) w przypadku nieobecności wychowawcy klasy nauczyciel przekazuje informacje bezpośrednio do pedagoga lub psychologa szkolnego i Dyrektora szkoły.

2. Wychowawca klasy:

- 1) informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i Dyrektora szkoły,
- 2) przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniem,
- 3) wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów i przekazuje im uzyskane informacje, przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności.

W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś zobowiązuje do sprawowania szczególnego nadzoru nad dzieckiem.

W toku interwencji może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym w GOPP.

3. W przypadku napływu kolejnych informacji o przejawach demoralizacji nieletniego pedagog szkolny przeprowadza rozmowy z uczniem i jego rodzicami/prawnymi opiekunami.

4. Jeśli rodzice/ prawni opiekunowie ucznia odmawiają współpracy lub reagują, ale dotychczas zastosowane środki zaradcze nie przynoszą oczekiwanych rezultatów, a uczeń swoim zachowaniem stwarza zagrożenie dla siebie i innych wówczas dyrektor szkoły lub pedagog szkolny pisemnie powiadamia w zależności od sytuacji Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Policję (specjalistę ds. nieletnich) lub Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich.

5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły lub pedagog szkolny pisemnie powiadamia w zależności od sytuacji Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Policję (specjalistę ds. nieletnich) lub Sąd Rodzinny. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tych instytucji.

§ 3

1. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków odurzających powinien podjąć następujące czynności:

1) odizolowuje ucznia od reszty klasy, ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie;

2) powiadamia o tym fakcie wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i Dyrektora szkoły.

3) Pedagog szkolny lub przedstawiciel dyrekcji szkoły zawiadamia o tym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i zobowiązuje ich do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.

4) W przypadku braku kontaktu z rodzicami ucznia lub odmowy odebrania ucznia ze strony rodziców szkoła zawiadamia Policję, która podejmuje odpowiednie środki zgodnie ze swymi kompetencjami.

5. Jeżeli zdarzenia, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków odurzających na terenie szkoły są częstsze, szkoła ma obowiązek powiadomić na piśmie Sąd Rodzinny lub kuratora sądowego, jeśli taki uczeń jest objęty jego opieką.

§ 4

1. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń znajduje się pod wpływem narkotyków lub innych środków psychotropowych powinien powiadomić o swoich podejrzeniach wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły.

2. Pedagog szkolny lub przedstawiciel dyrekcji szkoły:

1) odizolowuje ucznia od reszty klasy;

2) ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie lub zdrowie;

3) zawiadamia o tym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i zobowiązuje ich do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.

O zaistniałym fakcie szkoła powiadamia Policję.

3. W przypadku braku kontaktu z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia, odmowy odebrania ucznia ze szkoły lub w sytuacji, gdy podejrzewa się zagrożenie życia lub zdrowia ucznia, wzywa się lekarza – Pogotowie Ratunkowe, w celu ewentualnego udzielenia pomocy medycznej.

4. Rodziców/ prawnych opiekunów ucznia przekonuje się do przeprowadzenia odpowiednich testów i skierowania dziecka na terapię.

§ 5

1. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące czynności:

- 1) zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile jest to możliwe) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy;
- 2) powiadamia o zaistniałym zdarzeniu Dyrekcję szkoły i wzywa Policję;
- 3) po przybyciu Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję oraz informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

2. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące czynności:

- 1) nauczyciel w obecności innej osoby ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczycielowi nie wolno samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia;
- 2) o swoich spostrzeżeniach powiadamia Dyrektora szkoły;
- 3) w przypadku, gdy uczeń na prośbę nauczyciela nie chce przekazać substancji ani pokazać zawartości teczki, nauczyciel lub inny pracownik Szkoły wzywa Policję, która po przyjeździe przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia;
- 4) jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie nauczyciel po odpowiednim jej zabezpieczeniu zobowiązany jest do bezzwłocznego przekazania jej Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje;
- 5) Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia.
- 6) W przypadku gdy uczeń mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości plecaka, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
- 7) Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI POGORSZENIU STANU ZDROWIA BĄDŹ DOZNANIA USZCZERBKU NA ZDROWIU

§ 6

1. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły uzyska informację o pogorszeniu stanu zdrowia ucznia w czasie zajęć dydaktycznych lub przerw śródlekcyjnych, a dolegliwości te nie wymagają natychmiastowej specjalistycznej pomocy medycznej należy podjąć następujące kroki:

- 1) nauczyciel lub inny pracownik szkoły wysyła innego ucznia po pielęgniarkę szkolną i przekazuje jej chorego;
- 2) pielęgniarka szkolna podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi ją procedurami;
- 3) pod nieobecność pielęgniarki szkolnej nauczyciel lub inny pracownik szkoły wysyła innego ucznia do sekretariatu celem powiadomienia dyrekcji szkoły o zaistniałej sytuacji;
- 4) dyrekcja szkoły przeprowadza rozeznanie dotyczące możliwości kontynuowania przez chorego ucznia nauki w danym dniu;
- 5) jeśli uczeń nie może kontynuować nauki w danym dniu, dyrekcja lub inny wyznaczony pracownik wzywa jego rodziców/prawnych opiekunów celem odebrania dziecka.

2. W przypadku, gdy dolegliwości ucznia wymagają natychmiastowej pomocy medycznej (np. omdlenia, złamania, głębokie zranienia, atak padaczki, pourazowe bóle głowy, wymioty i inne) nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejmuje następujące kroki:

- 1) jeśli sytuacja tego wymaga, wysyła innego ucznia po apteczkę;
- 2) udziela pierwszej pomocy przedmedycznej;
- 3) wysyła innego ucznia po pielęgniarkę szkolną (jeśli jest obecna);
- 4) wysyła innego ucznia do sekretariatu celem powiadomienia Dyrektora Szkoły o zaistniałej sytuacji;
- 5) pozostaje z uczniem do czasu przybycia pielęgniarki, dyrekcji lub osoby wyznaczonej przez dyrektora do przejęcia opieki nad poszkodowanym;
- 6) powiadamia wychowawcę o zaistniałej sytuacji i podjętych przez siebie krokach;
- 7) Dyrektor Szkoły powiadamia Pogotowie Ratunkowe oraz rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje poszkodowanego pod ich opiekę;
- 8) Dyrektor Szkoły zapewnia opiekę nad poszkodowanym do czasu przybycia Pogotowia Ratunkowego i/lub rodziców/prawnych opiekunów.